Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2013. gada 3. oktobrī*

Apelācija — Regula (EK) Nr. 1007/2009 — Tirdzniecība ar izstrādājumiem no roņiem — Šo izstrādājumu ievešanas un tirdzniecības ierobežojumi — Prasība atcelt tiesību aktu — Pieņemamība — Fizisku vai juridisku personu tiesības celt prasību — LESD 263. panta ceturtā daļa — Jēdziens "reglamentējoši akti" — Leģislatīvi akti — Pamattiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā

Lieta C-583/11 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2011. gada 21. novembrī iesniedza

Inuit Tapiriit Kanatami , Otava (Kanāda),

Nattivak Hunters and Trappers Association , Kvikiktarjuaka [*Qikiqtarjuaq*] (Kanāda),

Pangnirtung Hunters' and Trappers' Association, Pangnirtunga [*Pangnirtung*] (Kanāda),

Jaypootie Moesesie , ar dzīvesvietu Kvikiktarjuakā,

Allen Kooneeliusie , ar dzīvesvietu Kvikiktarjuakā,

Toomasie Newkingnak , ar dzīvesvietu Kvikiktarjuakā,

David Kuptana , ar dzīvesvietu Ulukhaktokā [*Ulukhaktok*] (Kanāda),

Karliin Aariak , ar dzīvesvietu Ikvaluitā [*Iqaluit*] (Kanāda),

Canadian Seal Marketing Group , Kvebeka (Kanāda),

Ta Ma Su Seal Products, Inc., Kapomēla [*Cap-aux-Meules*] (Kanāda),

Fur Institute of Canada , Otava,

NuTan Furs, Inc., Katalina [*Catalina*] (Kanāda),

GC Rieber Skinn AS, Bergena (Norvēģija),

***Inuit Circumpolar Council Greenland* (*ICC-Greenland*)**, Nūka [*Nuuk*], Grenlande (Dānija),

Johannes Egede, ar dzīvesvietu Nūkā,

***Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat* (*KNAPK*)**, Nūka,

* Tiesvedības valoda – angļu.

ko pārstāv *J. Bouckaert*, *H. Viaene* un *D. Gillet*, advokāti,

apelācijas sūdzības iesniedzēji,

pārējiem lietas dalībniekiem esot šādiem:

Eiropas Parlaments, ko pārstāv *I. Anagnostopoulou* un *D. Gauci*, kā arī *L. Visaggio*, pārstāvji,

Eiropas Savienības Padome, ko pārstāv *M. Moore* un *K. Michoel*, pārstāvji,

atbildētāji pirmajā instancē,

Eiropas Komisija, ko pārstāv *P. Oliver*, *E. White* un *K. Mifsud-Bonnici*, pārstāvji,

Nīderlandes Karaliste,

personas, kas iestājušās lietā pirmajā instancē.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks, kas pilda priekšsēdētāja pienākumus, palātu priekšsēdētāji A. Ticano [*A. Tizzano*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] (referents), A. Ross [*A. Rosas*] un M. Bergere [*M. Berger*], tiesneši U. Lehmuss [*U. Lõhmus*], E. Levits, A. O'Kīfs [*A. Ó Caoimh*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*], M. Safjans [*M. Safjan*], D. Švābi [*D. Šváby*], A. Prehala [*A. Prechal*] un K. Vajda [*C. Vajda*],

ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs V. Turē [*V. Tourrès*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 20. novembra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2013. gada 17. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu apelācijas sūdzību *Inuit Tapiriit Kanatami*, *Nattivak Hunters and Trappers Association*, *Pangnirtung Hunters' and Trappers' Association*, *J. Moesesie*, *A. Kooneeliusie*, *T. Newkingnak*, *D. Kuptana*, *K. Aariak*, *Canadian Seal Marketing Group*, *Ta Ma Su Seal Products Inc.*, *Fur Institute of Canada*, *NuTan Furs Inc.*, *GC Rieber Skinn AS*, *Inuit Circumpolar Council Greenland* (*ICC-Greenland*), *J. Egede* un *Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat* (*KNAPK*) lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2011. gada 6. septembra rīkojumu lietā T-18/10 (Krājums, II-5599. lpp.; turpmāk tekstā – "pārsūdzētais rīkojums"), ar kuru tā kā nepieņemamu noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzēju, kā arī *E. A. Agathos* celto prasību atcelt Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Regulu (EK) Nr. 1007/2009 par tirdzniecību ar izstrādājumiem no roņiem (OV L 286, 36. lpp.; turpmāk tekstā – "apstrīdētā regula").

Atbilstošās tiesību normas

Apstrīdētā regula

2 Atbilstoši tās 1. pantam apstrīdētās regulas mērķis ir paredzēt "saskaņotus noteikumus par izstrādājumu no roņiem laišanu tirgū".

3 Saskaņā ar apstrīdētās regulas 2. panta 4) punktu termins "inuīts" apzīmē "inuītu dzimtenes, proti, to arktisko un subarktisko reģionu, kur pašlaik vai tradicionāli inuītiem ir pirmiedzīvotāju tiesības un intereses, iezemieš[us], ko inuīti ir atzinuši par savas tautas locekļiem, un tie ietver inupiātus, jupikus (Aļaska), inuītus, inuvialuītus (Kanāda), kalaalītus (Grenlande) un jupikus (Krievija)".

4 Attiecībā uz izstrādājumu no roņiem tirgū laišanas nosacījumiem šīs regulas 3. pantā ir noteikts:

"1. Ir atļauts laist tirgū tikai tādus izstrādājumus no roņiem, kuri iegūti medībās, ko tradicionāli veic inuītu vai citas iezemiešu kopienas un kas palīdz tām nodrošināt iztiku. Importētiem izstrādājumiem šos nosacījumus piemēro importēšanas laikā vai vietā.

2. Atkāpjoties no 1. punkta:

a) izstrādājumu no roņiem imports ir atļauts arī tad, ja imports ir gadījuma rakstura un tajā ietilpst tikai tādas preces, ko ceļotāji vai viņu ģimenes izmanto personīgām vajadzībām. Šādu preču veids un daudzums neliecina par to, ka tās ieved komerciālā nolūkā;

b) ir arī atļauts laist tirgū tādus izstrādājumus no roņiem, kuri iegūti kā blakusprodukti medībās, ko regulē saskaņā ar valsts tiesību aktiem un veic tikai ar mērķi nodrošināt jūras resursu ilgtspējīgu pārvaldību. Šāda laišana tirgū ir atļauta vienīgi bez nolūka gūt peļņu. Šādu preču veids un daudzums nedrīkst liecināt par to, ka tās laiž tirgū komerciālā nolūkā.

Šā punkta piemērošana nekaitē šīs regulas mērķa sasniegšanai.

3. Komisija saskaņā ar 5. pantā 2. punktā minēto vadības procedūru izdod tehniskus norādījumus, kuros ir indikatīvs saraksts ar tiem kombinētās nomenklatūras kodiem, kas varētu attiekties uz šajā pantā minētajiem izstrādājumiem no roņiem.

4. Neskarot 3. punktu, pieņem šā panta īstenošanas pasākumus. Šos pasākumus, kas ir paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs regulas elementus, to papildinot, pieņem saskaņā ar 5. panta 3. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru."

Regula (ES) Nr. 737/2010

5 Pamatojoties uz apstrīdētās regulas 3. panta 4. punktu, Komisija 2010. gada 10. augustā pieņēma Regulu (ES) Nr. 737/2010, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Regulu Nr. 1007/2009 (OV L 216, 1. lpp.).

6 Saskaņā ar šīs regulas 1. pantu tā "paredz sīki izstrādātus noteikumus par izstrādājumu no roņiem laišanu tirgū saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1007/2009 3. pantu".

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais rīkojums

7 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2010. gada 11. janvārī, apelācijas sūdzības iesniedzēji, kā arī *E. A. Agathos* cēla prasību atcelt apstrīdēto regulu.

8 Eiropas Parlaments un Eiropas Savienības Padome izvirzīja iebildes par nepieņemamību saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 114. panta 1. punktu. Nīderlandes Karalistei un Komisijai tika atļauts iestāties Vispārējā tiesā izskatāmajā lietā Parlamenta un Padomes prasījumu atbalstam.

9 Vispārējā tiesa apmierināja šo iebildi, nolemjot, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji, kā arī *E. A. Agathos* neatbilst pieņemamības nosacījumiem LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē.

10 Vispirms Vispārējā tiesa secināja, ka, kaut arī apstrīdētā regula ir pieņemta, pamatojoties uz EK līgumu, pēc Līguma par Eiropas Savienības darbību spēkā stāšanās celtas prasības pieņemamības nosacījumi ir jāizvērtē, pamatojoties uz LESD 263. pantu.

11 Turpinājumā Vispārējā tiesa izvērtēja tajā izskatāmās prasības pieņemamību. Šajā ziņā tā, pirmkārt, izvērtēja jēdzienu "reglamentējošs akts" LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē. Šim nolūkam tā veica šā noteikuma gramatisku, vēsturisku un teleoloģisku interpretāciju un pārsūdzētā rīkojuma 41.–51. punktā konstatēja:

"41 Pirmkārt, ir jāatgādina, ka saskaņā ar EK līguma 230. panta ceturto daļu fiziskām un juridiskām personām bija ļauts celt prasību par lēmumiem kā individuālas piemērojamības tiesību aktiem, kā arī par tādiem vispārpiemērojamiem aktiem kā regula, kas tieši ietekmē šo personu un skar to dažu tās specifisko īpašību dēļ vai kādas faktiskas situācijas dēļ, kura to raksturo attiecībā pret jebkuru citu personu un tādēļ individuāli izceļ līdzīgi lēmuma adresātam (šajā ziņā skat. Tiesas 1963. gada 15. jūlija spriedumu lietā 25/62 *Plaumann*/Komisija, *Recueil*, 197. un 223. lpp., un 2002. gada 25. jūlija spriedumu lietā C-50/00 P *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, *Recueil*, I-6677. lpp., 36. punkts).

42 LESD 263. panta ceturtajā daļā, kaut arī izlaižot jēdzienu "lēmums", ir pārņemtas abas iepriekš minētās iespējas un pievienota vēl trešā. Tajā ir atļauts celt prasību par individuāliem tiesību aktiem, par vispārpiemērojamiem aktiem, kas tieši vai individuāli skar kādu fizisku vai juridisku personu, kā arī par reglamentējošiem aktiem, kas šo personu skar tieši, bet kas nav saistīti ar īstenošanas pasākumiem. No jēdziena "reglamentējošs" parastās nozīmes izriet, ka akti, kurus aptver šī iepriekš minētā trešā iespēja, arī ir vispārpiemērojami.

43 Šajā kontekstā ir jāsecina, ka šī iespēja neattiecas uz visiem vispārpiemērojamiem aktiem, bet gan uz ierobežotāku to kategoriju, proti, uz reglamentējošiem aktiem.

44 LESD 263. panta pirmajā daļā būtībā ir paredzētas vairākas Savienības tiesību aktu kategorijas, kuri var būt likumības pārbaudes priekšmets, proti, pirmkārt, leģislatīvie akti un, otrkārt, citi saistoši tiesību akti, kuru mērķis ir radīt tiesiskas sekas attiecībā uz trešām personām un kuri var būt individuāli vai vispārpiemērojami akti.

45 No tā ir jāsecina, ka LESD 263. panta ceturtajā daļā, lasot to kopā ar šā panta pirmo daļu, ir paredzēts, ka fiziska vai juridiska persona var celt prasību par tiesību aktu, kas adresēts šai personai, kā arī, pirmkārt, par vispārpiemērojamiem aktiem – leģislatīviem vai reglamentējošiem –, kas to skar tieši un individuāli, un, otrkārt, par atsevišķiem vispārpiemērojamiem aktiem, proti, par reglamentējošiem aktiem, kas to skar tieši, bet nav saistīti ar īstenošanas pasākumiem.

46 Turklāt šāda jēdziena "reglamentējošs" un tam līdzvērtīgo dažādajās Līguma par Eiropas Savienības darbību valodu versijās ietverto jēdzienu interpretācija pretstatā jēdzienam "leģislatīvs" izriet arī no vairākiem citiem Līguma par Eiropas Savienības darbību noteikumiem, it īpaši no LESD 114. panta, kurš attiecas uz "dalībvalstu normatīvo [leģislatīvo, reglamentējošo] vai administratīvo aktu" tuvināšanu.

47 Šajā ziņā ir jānoraida [apelācijas sūdzības iesniedzēju, kā arī *E. A. Agathos*] arguments, saskaņā ar kuru tāda leģislatīvo un reglamentējošo aktu nošķiršana, kādu ir piedāvājuši Parlaments un Padome un kas ir izklāstīta šā sprieduma 42.–45. punktā, nozīmētu pievienot apzīmētāju "leģislatīvi" pirms

jēdziena "tiesību akti", kurš attiecas uz pirmajām divām LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzētajām iespējām. Kā izriet no šā sprieduma 45. punktā izdarītā secinājuma, jēdziens "tiesību akti", kurš attiecas uz šīm pirmajām divām minētajām iespējām, papildus aktiem, kas adresēti fiziskai vai juridiskai personai, attiecas uz visiem aktiem – leģislatīviem vai reglamentējošiem –, kas šo personu skar tieši un individuāli. It īpaši šīs pēdējās minētās iespējas piemērošanas jomā ietilpst leģislatīvi un reglamentējoši akti, kas ir saistīti ar īstenošanas pasākumiem.

48 Turklāt ir jāprecizē, ka pretēji [apelācijas sūdzības iesniedzēju, kā arī *E. A. Agathos*] apgalvotajam no LESD 263. panta ceturtajā daļā ietvertā teikuma pēdējās daļas formulējuma izriet, ka dalībvalstu mērķis nebija ierobežot šā noteikuma piemērojamību vienīgi ar deleģētajiem aktiem LESD 290. panta izpratnē, bet gan vispārīgāk – ar reglamentējošajiem aktiem.

49 Otrkārt, šā sprieduma 42.–45. punktā izklāstīto LESD 263. panta ceturtās daļas interpretāciju apstiprina tā procesa gaita, kura noslēgumā tika pieņemts šis noteikums, kuru sākotnēji tika piedāvāts pieņemt kā Līguma projekta par Konstitūciju Eiropai III-365. panta ceturto daļu. It īpaši no Eiropas Konventa prezidija 2003. gada 12. maija pavadvēstules (Eiropas Konventa sekretariāts, CONV 734/03) izriet, ka, neraugoties uz attiecīgo priekšlikumu par EKL 230. panta ceturtās daļas grozījumu, kurā bija norādīts uz "vispārpiemērojamiem aktiem", prezidijs izvēlējās pielietot citu iespēju, kurā bija minēti "reglamentējoši akti". Kā izriet no iepriekš minētās pavadvēstules, šis formulējums ļāva "nodalīt leģislatīvus un reglamentējošus aktus, īstenojot ierobežotu pieeju attiecībā uz privātpersonu celtajām prasībām par leģislatīviem aktiem (saistībā ar kuriem joprojām ir piemērojams nosacījums par "tiešu un individuālu skaršanu")".

50 Treškārt, ievērojot izvēli par labu šāda formulējuma pārņemšanai LESD 263. panta ceturtajā daļā, ir jākonstatē, ka šā noteikuma mērķis ir ļaut fiziskai vai juridiskai personai celt prasību par vispārpiemērojamiem aktiem, kuri nav leģislatīvi akti, kas to skar tieši, bet nav saistīti ar īstenošanas pasākumiem, tādējādi izvairoties no gadījumiem, ka šādai personai nāktos pārkāpt tiesības, lai iegūtu pieeju tiesai (skat. iepriekš minēto Eiropas Konventa prezidija pavadvēstuli). Kā izriet no iepriekšējos punktos ietvertās analīzes, atbilstoši LESD 263. panta ceturtās daļas formulējumam nav atļauts celt prasību par jebkuriem aktiem, kuri atbilst tiešas ietekmes un īstenošanas pasākumu neesamības kritērijiem, nedz arī par jebkuriem vispārpiemērojamiem aktiem, kuri atbilst šiem kritērijiem, bet prasību ir atļauts celt vienīgi par vienu īpašu šo pēdējo minēto aktu kategoriju, proti, par reglamentējošiem aktiem. Līdz ar to tādas prasības atcelt tiesību aktu pieņemamības nosacījumi, kas ir celta par leģislatīvu aktu, ir ierobežotāki nekā nosacījumi, kas pastāv par reglamentējošu aktu celtas prasības gadījumā.

51 Šo secinājumu nevar atspēkot arī ar [apelācijas sūdzības iesniedzēju, kā arī *E. A. Agathos*] argumentāciju, kas attiecas uz tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, it īpaši ievērojot Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (OV 2007, C 303, 1. lpp.) [turpmāk tekstā – "Harta"] 47. pantu. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Savienības tiesa, nepārkāpjot savas pilnvaras, nevar interpretēt nosacījumus, ar kādiem privātpersona var celt prasību par regulu, tādā veidā, ka šie Līgumā tieši paredzētie nosacījumi netiek ņemti vērā, tai skaitā ievērojot efektīvu tiesību aizsardzības tiesā principu (šajā ziņā skat. Tiesas 2004. gada 1. aprīļa spriedumu lietā C-263/02 P Komisija/*Jégo-Quéré*, *Recueil*, I-3425. lpp., 36. punkts, un Vispārējās tiesas 2007. gada 9. janvāra rīkojumu lietā T-127/05 *Lootus Teine Osaühing*/Padome, 50. punkts)."

12 Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 56. punktā secināja, "ka ar jēdzienu "reglamentējošs akts" LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē ir jāsaprot jebkurš vispārpiemērojams akts, izņemot leģislatīvus aktus". Tādējādi leģislatīvs akts var būt fiziskas vai juridiskas personas celtas prasības par tiesību akta atcelšanu priekšmets tikai tad, ja tas šo personu skar tieši un individuāli.

13 Otrkārt, Vispārējā tiesa 57.–67. punktā izvērtēja, vai apstrīdētā regula ir kvalificējama kā leģislatīvs akts vai kā reglamentējošs akts. Šajā ziņā tā pārsūdzētā rīkojuma 61. punktā nosprieda, ka LESD 294. pantā noteiktajā procedūrā, kas tiek saukta par "parasto likumdošanas procedūru", būtībā ir pārņemta EKL

251. pantā noteiktā procedūra. Attiecīgi tā minētajā punktā secināja, ka Līgumā par Eiropas Savienības darbību paredzēto tiesību aktu kategoriju ietvaros apstrīdētā regula, kas tika pieņemta saskaņā ar šajā pēdējā minētajā pantā paredzēto procedūru, ir kvalificējama kā leģislatīvs akts. Pārsūdzētā rīkojuma 65. punktā Vispārējā tiesa konstatēja, ka šajā gadījumā akta kvalifikācijas par leģislatīvu vai reglamentējošu aktu pamatā ir ar tā pieņemšanas procedūru saistītais kritērijs.

14 Ņemot vērā jēdziena "reglamentējošs akts" LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē interpretāciju, kas izklāstīta pārsūdzētā rīkojuma 41.–56. punktā, un secinājumu par to, ka apstrīdētā regula nav reglamentējošs akts šīs tiesību normas izpratnē, Vispārējā tiesa secināja, ka prasība nevar tikt atzīta par pieņemamu, pamatojoties uz LESD 263. panta ceturtās daļas trešo daļu. Pastāvot šādiem apstākļiem, neesot jānosaka, vai šī regula ir saistīta ar īstenošanas pasākumiem.

15 Treškārt, Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 68.–87. punktā izvērtēja, vai apstrīdētā regula ir tieši skārusi apelācijas sūdzības iesniedzējus, kā arī *E. A. Agathos*.

16 Šajā ziņā Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 71. punktā atgādināja, ka nosacījums, ka tiesību aktam ir tieši jāattiecas uz attiecīgo personu, prasa, lai apstrīdētais Savienības tiesību akts tieši ietekmētu šīs personas tiesisko situāciju un nedotu nekādu rīcības brīvību tā adresātiem, kas ir atbildīgi par tā ieviešanu, kura ir pilnīgi automātiska un izriet vienīgi no Savienības tiesiskā regulējuma, pastarpināti nepiemērojot citus noteikumus.

17 Attiecībā uz apstrīdēto regulu tā pārsūdzētā rīkojuma 75. punktā, atsaucoties uz Vispārējās tiesas 2005. gada 11. jūlija spriedumu lietā T-40/04 *Bonino* u.c./Parlaments un Padome (Krājums, II-2685. lpp., 56. punkts), atzina, ka, ņemot vērā apstrīdētās regulas 3. panta 1. punkta saturisko ietvaru, tā tieši ietekmē vienīgi to apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesisko situāciju, kuri nodarbojas ar izstrādājumu no roņiem laišanu Savienības tirgū. Ar šo regulu nekādi netiek aizliegtas roņu medības, kas – vēl jo vairāk – norisinās ārpus Savienības tirgus, nedz arī tādu izstrādājumu no roņiem izmantošana vai patērēšana, kas nav tirdzniecības priekšmets. Kaut arī nevar izslēgt, ka apstrīdētajā regulā paredzētais vispārīgais laišanas tirgū aizliegums var ietekmēt to personu darbību, kas ir iesaistītas attiecīgajā darbībā pirms un pēc šīs laišanas tirgū, tomēr šāda ietekme ir vērtējama kā netieša. Turklāt šā aizlieguma iespējamās ekonomiskās sekas neietekmējot prasītāju tiesisko situāciju, bet vienīgi to faktisko situāciju.

18 Vispirms pārsūdzētā rīkojuma 76. punktā atgādinot apstrīdētās regulas 3. panta 4. punkta un 5. panta 3. punkta formulējumu, kā arī tās preambulas 17. apsvērumu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 77. punktā konstatēja, ka, lai gan pastāv aizliegums laist tirgū izstrādājumus no roņiem, attiecībā uz kuriem ir konstatēts, ka tie nav iegūti medībās, ko tradicionāli veic inuītu vai citas iezemiešu kopienas un kas palīdz tām nodrošināt iztiku, nosacījumi, ar kādiem tirgū var tikt laisti izstrādājumi, nav definēti.

19 Šajā ziņā tā pārsūdzētā rīkojuma 78.–80. punktā konstatēja, ka apstrīdētajā regulā tostarp nav precizēts, kas ir saprotams ar jēdzienu "citas iezemiešu kopienas", un tajā nav sniegts nekāds tādu medību veidu skaidrojums, kas tradicionāli tiek veiktas, lai nodrošinātu iztiku, nedz arī ir izskaidrots, kā ir nosakāma inuītu vai citu iezemiešu kopienu izcelsme. Tādējādi attiecībā uz izstrādājumiem, kuriem var tikt piemērots izņēmuma režīms, valsts iestādēm neesot iespējams piemērot apstrīdēto regulu, ja piemērošanas regulā nav noteikti īstenošanas pasākumi, kuru mērķis tieši ir paredzēt nosacījumus šo izstrādājumu laišanai tirgū. Apelācijas sūdzības iesniedzēju un *E. A. Agathos* situāciju, ciktāl to aptver attiecīgais izņēmums, līdz ar to varot novērtēt, tikai pamatojoties uz apstrīdētās regulas īstenošanas pasākumiem. Šādos apstākļos apstrīdētā regula ietekmējot vienīgi to apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesisko situāciju, kuri nodarbojas ar izstrādājumu no roņiem laišanu Savienības tirgū un kurus skar vispārīgais šo izstrādājumu laišanas tirgū aizliegums.

20 Savukārt tā tas nav to apelācijas sūdzības iesniedzēju gadījumā, kuru darbība nav saistīta ar šo izstrādājumu laišanu tirgū, un/vai to apelācijas sūdzības iesniedzēju gadījumā, uz kuriem attiecas apstrīdētajā regulā paredzētais izņēmums, jo tādu izstrādājumu no roņiem laišana Savienības tirgū,

kuri iegūti medībās, ko tradicionāli veic inuītu vai citas iezemiešu kopienas un kas palīdz tām nodrošināt iztiku, principā joprojām tiek atļauta. Konkrētāk – inuītu izcelsmes roņu mednieku un traperus, kā arī apelācijas sūdzības iesniedzēju intereses pārstāvošās organizācijas nevarot uzskatīt par tādām, kas nodarbojas ar izstrādājumu no roņiem laišanu tirgū.

21 Kā Vispārējā tiesa ir atzinusi pārsūdzētā rīkojuma 81.–87. punktā, apstrīdētā regula ir tieši skārusi tikai četrus apelācijas sūdzības iesniedzējus, proti, tos, kuri nodarbojas ar tādu izstrādājumu no roņiem pārstrādi un/vai tirdzniecību, kuru piegādi veic gan inuītu, gan citu tautību izcelsmes mednieki un traperi. Attiecībā uz *K. Aariak* Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 82. punktā konstatēja, ka nevar uzskatīt, ka apstrīdētā regula viņu skar tieši. Kaut arī viņa nodarbojas ar izstrādājumu no roņiem pārstrādi, proti, ar apģērbu izstrādāšanu un pārdošanu, kas izgatavoti no roņa ādas, no prasības pieteikuma, kā arī no apelācijas sūdzības iesniedzēju un *E. A. Agathos* apsvērumiem par iebildēm par nepieņemamību izrietot, ka viņa arī ir inuītu kopienas locekle un viņa nekādā ziņā nav apgalvojusi, ka viņa nodarbotos ar kādu citu, attiecīgajā izņēmumā neietilpstošu izstrādājumu laišanu tirgū.

22 Tā kā, lai būtu izpildīti LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzētie prasības pieņemamības nosacījumi, indivīda situācijai ir jābūt ietekmētai gan tieši, gan individuāli, Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 88.–93. punktā izvērtēja, vai četrus apelācijas sūdzības iesniedzējus, attiecībā uz kuriem tā bija atzinusi, ka apstrīdētā regula ir tos tieši skārusi, varēja atzīt arī par tādiem, kurus tā ir skārusi individuāli. Šajā ziņā Vispārējā tiesa, atsaucoties uz šī rīkojuma 41. punktu, nosprieda, ka apstrīdētā regula ir piemērojama objektīvi noteiktām situācijām un rada tiesiskas sekas attiecībā uz vispārīgi un abstrakti noteiktu personu kategoriju. It īpaši vispārīgais aizliegums laist tirgū izstrādājumus no roņiem, izņemot tādus izstrādājumus no roņiem, kuri iegūti medībās, ko tradicionāli veic inuītu vai citas iezemiešu kopienas un kas palīdz tām nodrošināt iztiku, esot formulēts vispārīgi un bez izņēmuma varot tikt piemērots visiem saimnieciskās darbības subjektiem, kuri ietilpst šīs regulas piemērošanas jomā.

23 Kaut arī četri attiecīgie apelācijas sūdzības iesniedzēji nodarbojas ar tādu izstrādājumu no roņiem laišanu tirgū, kuri ir iegūti gan no inuītu, gan citu tautību izcelsmes mednieku un traperiem, apstrīdētā regula tos skarot tāpat kā visus citus saimnieciskās darbības subjektus, kuri laiž tirgū izstrādājumus no roņiem. Pat pieņemot, ka uz šiem apelācijas sūdzības iesniedzējiem attiecas ne tikai vispārīgais aizliegums, bet arī izņēmums saistībā ar inuītu izcelsmes izstrādājumiem, ar to neesot pietiekami, lai tos individuāli izceltu līdzīgi lēmuma adresātam.

24 Pastāvot šādiem apstākļiem, Vispārējā tiesa atzina prasību atcelt tiesību aktu par nepieņemamu.

Lietas dalībnieku prasījumi

25 Apelācijas sūdzības iesniedzēju prasījumi Tiesai ir šādi:

— atcelt pārsūdzēto rīkojumu;

— atzīt prasību par tiesību akta atcelšanu par pieņemamu, ja tā uzskatītu, ka ir izpildīti visi nosacījumi, kas ir vajadzīgi prasības par apstrīdētās regulas atcelšanu atzīšanai par pieņemamu;

— pakārtoti – atcelt pārsūdzēto rīkojumu un nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai atkārtotai izskatīšanai;

— piespriest Parlamentam un Padomei atlīdzināt apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesāšanās izdevumus;

— piespriest Komisijai un Nīderlandes Karalistei segt savus tiesāšanās izdevumus pašām.

26 Padomes prasījumi Tiesai ir šādi:

— noraidīt apelācijas sūdzību;

— piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem solidāri atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

27 Parlamenta prasījumi Tiesai ir šādi:

— apelācijas sūdzību noraidīt;

— piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

28 Komisija lūdz Tiesu noraidīt apelācijas sūdzību un piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

29 Nīderlandes Karaliste nav iesniegusi atbildes rakstu uz apelācijas sūdzību.

Par apelācijas sūdzību

30 Savas apelācijas sūdzības pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzēji izvirza četrus pamatus. Pirmais pamats ir saistīts ar kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot un piemērojot LESD 263. panta ceturto daļu. Šim pamatam ir divas daļas. Ar savu otro pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda uz Vispārējās tiesas pieļautu tās pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi. Trešais pamats ir saistīts ar Vispārējās tiesas pieļauto Hartas 47. panta, kā arī 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECPAK") 6. un 13. panta pārkāpumu. Visbeidzot ceturtajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir sagrozījusi pierādījumus.

Par pirmo pamatu

Par pirmā pamata pirmo daļu

– Lietas dalībnieku argumenti

31 Pirmā pamata pirmajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka Vispārējā tiesa, interpretējot LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzēto jēdzienu "reglamentējoši akti" un it īpaši izslēdzot no šī jēdziena piemērošanas jomas tādus leģislatīvus aktus kā apstrīdētā regula, ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

32 Vispārējās tiesas veiktā leģislatīvu aktu un reglamentējošu aktu nošķiršana neesot pamatota ar Līgumā par Eiropas Savienības darbību, tostarp LESD 288., 289. un 290. pantā, izmantoto terminoloģiju. Šajos noteikumos esot nošķirti leģislatīvi un neleģislatīvi akti. Turklāt pretēji Vispārējās tiesas nospriestajam jēdziens "reglamentējoši akti" attiecoties ne uz vien uz dažiem, bet gan uz pilnīgi visiem vispārpiemērojamiem aktiem, tādēļ gramatiskā interpretācija, ko Vispārējā tiesa ir veikusi pārsūdzētā rīkojuma 41.–48. punktā, esot kļūdaina.

33 Vispārējās tiesas veiktās nošķiršanas rezultātā par reglamentējošiem aktiem varot uzskatīt vienīgi Parlamenta un/vai Padomes pieņemtos ieteikumus un atzinumus, ciktāl leģislatīvi akti ietverot regulas, direktīvas un lēmumus, ko pieņēmis Parlaments un Padome, bet deleģētie akti ietverot Komisijas pieņemtos aktus. Savukārt ieteikumi un atzinumi neesot ietverti to LESD 263. panta pirmajā daļā uzskaitīto tiesību aktu vidū, par kuriem ir iespējams celt prasību atcelt tiesību aktu.

34 Ja Lisabonas līguma izstrādātājiem būtu bijis nodoms LESD 263. panta ceturtajā daļā izmantot terminu "reglamentējoši akti" tādā veidā, lai apzīmētu leģislatīviem aktiem pretēju jēdzienu, tad drīzāk tiktu izmantots jēdziens "deleģēts akts" LESD 290. panta izpratnē. Tas, ka Līguma izstrādātāji ir izmantojuši terminu "reglamentējoši akti", liecinot par to, ka viņi ar to ir domājuši aktus, kas atšķiras no leģislatīviem vai neleģislatīviem aktiem. Turklāt LESD 291. pantā paredzētie īstenošanas akti neesot ietverti Vispārējās tiesas veiktajā nošķirumā.

35 Līdz ar to Vispārējās tiesas veiktā termina "reglamentējoši akti" salīdzinājumā ar terminu "leģislatīvi akti" interpretācija atņemtu jēgu ar Lisabonas līgumu ieviestajai iespējai izmantot tiesību aizsardzības līdzekļus attiecībā pret reglamentējošiem aktiem saskaņā ar LESD 263. panta ceturtās daļas trešajā daļā paredzētajiem nosacījumiem, ciktāl šo grozījumu mērķis ir bijis paplašināt fizisko un juridisko personu celto prasību pieņemamības nosacījumus. Šāda interpretācija nozīmētu, ka ir izslēgtas jebkādas prasības, ko, pamatojoties uz LESD 263. panta ceturtās daļas trešo daļu, cēlušas privātpersonas.

36 Termina "reglamentējoši akti" vēsturiskā interpretācija, ko ir veikusi Vispārējā tiesa, arī esot kļūdaina. Lisabonas līgumā, kaut arī tajā, proti, LESD 263. panta ceturtajā daļā – tāpat kā projekta Līgumam par Konstitūciju Eiropai III-365. panta 4. punktā – ir minēti reglamentējoši akti, neesot izmantota šajā līguma projektā paredzētā tiesību aktu klasifikācija, tostarp jēdziens "Eiropas regula" kā neleģislatīvs akts. Līguma par Eiropas Savienības darbību ietvaros regulas varot būt leģislatīvi vai neleģislatīvi akti.

37 Tas, ka LESD 263. panta ceturtās daļas formulējums nav ticis izmainīts, liecinot, ka jēdziens "reglamentējoši akti" šā noteikuma izpratnē esot ticis paplašināts tādējādi, ka tas attiecoties uz visām regulām neatkarīgi no tā, vai tām ir leģislatīvs raksturs vai nav. Šī teleoloģiskā interpretācija turklāt atbilstot gan projekta Līgumam par Konstitūciju Eiropai, gan Lisabonas līguma autoru jau sākotnēji paustajām bažām, kuri bija vēlējušies novērst nepilnības, kas bija skaidri identificētas 2002. gada 25. jūlija spriedumā lietā C-50/00 P *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome (*Recueil*, I-6677. lpp.) un iepriekš minētajā spriedumā lietā Komisija/*Jégo-Quéré*.

38 Parlaments, Padome un Komisija piekrīt Vispārējās tiesas veiktajai termina "reglamentējoši akti" interpretācijai.

39 Parlaments apgalvo, ka, kaut arī ir tiesa, ka projekta Līgumam par Konstitūciju Eiropai I-33. pantā noteiktā tiesību normu hierarhija, kurā ir nošķirti leģislatīvi akti, no vienas puses, un reglamentējoši akti, no otras puses, Līgumā par Eiropas Savienības darbību nav pārņemta, LESD 289. panta 3. punktā ir skaidri norādīts, ka leģislatīvi akti ir akti, kas ir pieņemti parastajā vai īpašajā likumdošanas procedūrā. Turklāt LESD 263. panta pirmajā un ceturtajā daļā "leģislatīvi akti" esot nošķirti no "reglamentējošiem aktiem". Šie divi jēdzieni esot jāsaskaņo, lai pilnībā saglabātu LESD 263. panta lietderīgo iedarbību.

40 Šī iestāde norāda, ka kritika, ko apelācijas sūdzības iesniedzēji ir pauduši attiecībā uz Vispārējās tiesas secinājumu, ka visus vispārpiemērojamos aktus nevar uzskatīt par reglamentējošiem aktiem, nav konkrēti formulēta, bet tikai atkārto pirmajā instancē jau izvirzītos argumentus. Tādēļ ar to saistītie apelācijas sūdzības iesniedzēju argumenti jebkurā gadījumā esot nepieņemami.

41 Attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentu, saskaņā ar kuru Vispārējās tiesas veiktā jēdziena "reglamentējoši akti" interpretācija atņemot šim jēdzienam tā saturu, Parlaments, Padome, kā arī Komisija apgalvo, ka tas ietver dažādas tiesību aktu kategorijas, tostarp arī vispārēji piemērojamus deleģētos aktus un īstenošanas aktus, kas ir pieņemti, pamatojoties uz LESD 290. vai 291. pantu, un kas veido lielāko daļu no Savienības tiesību aktiem. No tā izrietot, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju arguments, ka Līguma par Eiropas Savienības darbību autori būtu izmantojoši terminu "deleģēts", ja tie būtu vēlējušies atsaukties uz vispārpiemērojamiem aktiem, kas nav leģislatīvi akti, esot kļūdains. Komisija ir piebildusi, ka jēdzienā "reglamentējoši akti" turklāt ietilpst arī vispārpiemērojami

neleģislatīvi akti, kuri ir pieņemti, pamatojoties uz tādiem īpašiem juridiskajiem pamatiem kā LESD 43. panta 3. punkts, LESD 109. pants un LESD 215. panta 1. punkts, kā arī vispārpiemērojami tiesību akti, ko ir pieņēmušas dažādas citas "struktūras", kas ir minētas LESD 263. panta pirmajā daļā.

42 Attiecībā uz LESD 263. panta ceturtās daļas rašanās vēsturi Parlaments uzskata, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji nav pauduši nekādu konkrētu kritiku attiecībā uz pārsūdzēto rīkojumu, tāpēc tie ir lūguši Tiesu pārskatīt pirmajā instancē izvirzītos argumentus, kas apelācijas tiesvedībā neesot pieļaujami. Katrā ziņā apelācijas tiesvedībā izvirzītie argumenti neesot pamatoti. Šajā ziņā Parlaments un Komisija apgalvo, ka ir acīmredzams, ka Konventā par Eiropas nākotni tika izvēlēts termins "reglamentējoši akti", lai izslēgtu leģislatīvos aktus, un ka Lisabonas līguma autori bija vēlējušies saglabāt to pašu atšķirību starp leģislatīvajiem aktiem un reglamentējošajiem aktiem saistībā ar pārsūdzības tiesā iespēju.

43 Attiecībā uz Vispārējās tiesas izmantoto teleoloģisko pieeju Komisija norāda, ka no LESD 263. panta ceturtās daļas trešās daļas ieviešanas mērķa, kas ir – paplašināt tiesību celt prasību jomā pastāvošo noteikumu piemērošanas jomu, nevarot vienkārši secināt, ka jēdziens "reglamentējoši akti" ir attiecināms arī uz leģislatīvajiem aktiem.

44 Parlaments uzskata, ka Vispārējās tiesas veiktā jēdziena "reglamentējoši akti" LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē interpretācija nav pretrunā šā noteikuma mērķim, kas ir ļaut celt tiešas prasības par vispārpiemērojamiem neleģislatīviem aktiem ar ne tik stingriem nosacījumiem, kā tas bija, pamatojoties uz EKL 230. panta ceturto daļu, celto prasību gadījumā. Atļaujot fiziskām vai juridiskām personām celt tiešas prasības par reglamentējošiem aktiem, kuri tās skar tieši, bet nav saistīti ar īstenošanas pasākumiem, ar LESD 263. pantu, Parlamenta un Padomes ieskatā, pilnībā tiek novērsta situācija, kas tika konstatēta iepriekš minētajos spriedumos lietā *Unión de Pequeños Agricultores* /Padome un lietā Komisija/*Jégo-Quéré*. Var norādīt, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā Komisija/*Jégo-Quéré* apstrīdētais akts bija Komisijas pieņemta īstenošanas regula, kas – sekojot Vispārējās tiesas veiktajai analīzei – acīmredzami būtu jākvalificē kā "reglamentējošs akts" LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē. Padome turklāt norāda, ka saskaņā ar Vispārējās tiesas un Tiesas judikatūru dalībvalstu pienākums ir pilnveidot tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmu, kas ir izveidota ar Līgumiem.

– Tiesas vērtējums

45 Apelācijas sūdzības iesniedzēji pirmā pamata pirmajā daļā būtībā apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka LESD 263. panta ceturtajā daļā ietvertais jēdziens "reglamentējoši akti" neietver tādus leģislatīvus aktus LESD 289. panta 3. punkta izpratnē kā apstrīdētā regula.

46 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru no LESD 256. panta 1. punkta otrās daļas, Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmās daļas un Tiesas Reglamenta 168. panta 1. punkta d) apakšpunkta izriet, ka apelācijas sūdzībā precīzi jānorāda tās sprieduma apstrīdētās daļas, kuru atcelšana tiek pieprasīta, kā arī juridiskie argumenti, kas konkrēti izvirzīti apelācijas sūdzības pamatošanai. Apelācijas sūdzība, kas tikai burtiski atkārto vai reproducē pamatus un argumentus, kuri iepriekš iesniegti Vispārējā tiesā, tostarp tādus, kas balstīti uz faktiem, ko šī tiesa skaidri noraidījusi, neatbilst prasībām par pamatojuma sniegšanu, kas izriet no šiem noteikumiem (skat. it īpaši 2003. gada 6. marta spriedumu lietā C-41/00 P *Interporc*/Komisija, *Recueil*, I-2125. lpp., 15. un 16. punkts, kā arī 2010. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-280/08 P *Deutsche Telekom*/Komisija, Krājums, I-9555. lpp., 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

47 Tomēr, ja apelācijas sūdzības iesniedzējs apstrīd to, kā Vispārējā tiesa ir interpretējusi vai piemērojusi Savienības tiesības, tad pirmajā instancē izskatītos tiesību jautājumus var no jauna izskatīt apelācijas tiesvedībā. Ja apelācijas sūdzības iesniedzējs nevarētu šādā veidā pamatot savu apelāciju ar pamatiem un

argumentiem, kas jau tikuši izmantoti Vispārējā tiesā, minētais apelācijas process daļēji zaudētu savu jēgu (2006. gada 12. septembra spriedums lietā C-131/03 P *Reynolds Tobacco* u.c./Komisija, Krājums, I-7795. lpp., 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

48 Šajā gadījumā ir jākonstatē, ka ar pirmā pamata pirmo daļu apelācijas sūdzības iesniedzēji nevēlas panākt vienkāršu Vispārējā tiesā iesniegtā prasības pieteikuma otrreizēju izskatīšanu. Šajā pirmajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzēji būtībā ir skaidri norādījuši tās pārsūdzētā rīkojuma rindkopas, attiecībā uz kurām tie uzskata, ka ir pieļautas kļūdas tiesību piemērošanā, kā arī juridiskos argumentus, kas ir izvirzīti to lūguma pamatošanai, tostarp argumentus saistībā ar dažādajām Vispārējās tiesas izmantotajām interpretācijas metodēm. Līdz ar to, pretēji Parlamenta apgalvotajam, pirmajā instancē jau izvirzītie argumenti nav tikuši vienkārši atkārtoti, bet patiesībā ir vērsti pret būtisku pārsūdzētā rīkojuma pamatojuma daļu un tādējādi ļauj Tiesai veikt pārbaudi.

49 No tā izriet, ka izvirzītā pirmā pamata pirmā daļa ir pieņemama.

50 Attiecībā uz šīs pirmā pamata daļas pamatotību ir jānorāda, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne vien tās formulējums un mērķi, ko ar to ir iecerēts sasniegt, bet arī tās konteksts un visi Savienības tiesību noteikumi kopumā (šajā ziņā skat. 1982. gada 6. oktobra spriedumu lietā 283/81 *Cilfit* u.c., *Recueil*, 3415. lpp., 20. punkts). Savienības tiesību normas vēsturiskais konteksts arī var būt viens no tās interpretācijas elementiem (šajā ziņā skat. 2012. gada 27. novembra spriedumu lietā C-370/12 *Pringle*, 135. punkts).

51 Līdz ar to, pamatojoties uz šīm interpretācijas metodēm, ir jāpārbauda, vai Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā rīkojuma 56. punktā secinot, ka jēdziens "reglamentējoši akti" LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē ietver vispārpiemērojamus aktus, izņemot leģislatīvus aktus.

52 LESD 263. panta pirmajā daļā ir norādīti Savienības tiesību akti, par kuriem Savienības tiesā var celt prasību atcelt tiesību aktu, proti, pirmkārt, leģislatīvi akti un, otrkārt, kā pārsūdzētā rīkojuma 44. punktā pamatoti ir konstatējusi Vispārējā tiesa, – citi saistoši tiesību akti, kuru mērķis ir radīt tiesiskas sekas attiecībā uz trešajām personām un kuri var būt individuāli vai vispārpiemērojami akti. Saskaņā ar LESD 263. panta otro daļu par šiem aktiem var celt prasību sakarā ar kompetences trūkumu, būtisku procedūras noteikumu pārkāpumiem, Līgumu vai jebkuru ar to piemērošanu saistītu tiesību normu pārkāpumiem, kā arī sakarā ar pilnvaru nepareizu izmantošanu.

53 Tāpat LESD 263. pantā ir skaidri nodalītas Savienības iestāžu un dalībvalstu tiesības celt prasību, no vienas puses, un fizisku un juridisku personu tiesības celt prasību, no otras puses. Tādējādi LESD 263. panta otrajā daļā tajā uzskaitītajām Savienības iestādēm, kā arī dalībvalstīm ir paredzēta iespēja, ceļot prasību, atcelt tiesību aktu, apstrīdēt visu pirmajā daļā minēto tiesību aktu tiesiskumu, un šo tiesību izmantošana nav ierobežota ar tiesību celt prasību konstatēšanu (skat. 2012. gada 5. septembra spriedumu lietā C-355/10 Parlaments/Padome, 37. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt saskaņā ar šā panta trešo daļu tajā uzskaitītās iestādes un komiteja drīkst vērsties Tiesā ar prasību atcelt šos tiesību aktus, ja vien šī prasība ir celta to prerogatīvu aizsardzības nolūkā.

54 Savukārt attiecībā uz fizisku un juridisku personu tiesībām celt prasību LESD 263. panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka "jebkura fiziska vai juridiska persona ar pirmajā un otrajā daļā minētajiem nosacījumiem var celt prasību par tiesību aktu, kas adresēts šai personai, vai kas viņu skar tieši un individuāli, un par reglamentējošu aktu, kas viņu skar tieši, bet nav saistīts ar īstenošanas pasākumiem".

55 Pirmkārt, ir jākonstatē, ka LESD 263. panta ceturtās daļas pirmās divas daļas atbilst tām, kas pirms Lisabonas līguma spēkā stāšanās bija paredzētas EK līgumā, proti, tā 230. panta ceturtajā daļā (attiecībā uz šo pēdējo minēto noteikumu skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, 34.–37. punkts).

56 Ņemot vērā vispārīgo atsauci uz "tiesību aktiem", minētajās daļās ir paredzēti visi Savienības tiesību akti, kuri rada juridiski saistošas sekas (šajā ziņā skat. 1981. gada 11. novembra spriedumu lietā 60/81 *IBM*/Komisija, *Recueil*, 2639. lpp., 9. punkts; 2008. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-521/06 P *Athinaïki Techniki*/Komisija, Krājums, I-5829. lpp., 29. punkts; 2010. gada 18. novembra spriedumu lietā C-322/09 P *NDSHT*/Komisija, Krājums, I-11911. lpp., 45. punkts, un 2011. gada 13. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-463/10 P un C-475/10 P *Deutsche Post*/Komisija, Krājums, I-9639. lpp., 36.–38. punkts). Minētais jēdziens līdz ar to ietver vispārpiemērojamus aktus, kas ir vai nu leģislatīvi akti, vai cita veida akti, un individuālus aktus. LESD 263. panta ceturtās daļas otrajā daļā ir precizēts – ja fiziska vai juridiska persona, kas ceļ prasību atcelt tiesību aktu, nav apstrīdētā akta adresāte, prasības pieņemamība ir atkarīga no nosacījuma, ka tas ir šo personu skāris tieši un individuāli.

57 Otrkārt, ar Lisabonas līgumu LESD 263. panta ceturtajai daļai tika pievienota trešā daļa, ar kuru tika mīkstināti fizisko un juridisko personu celto prasību atcelt tiesību aktus pieņemamības nosacījumi. Ar šo daļu, uz fizisko un juridisko personu celto prasību atcelt tiesību aktus pieņemamību neattiecinot nosacījumu par individuālu skaršanu, tika paredzēta šāda iespēja celt prasību par "reglamentējošiem aktiem", kas nav saistīti ar īstenošanas pasākumiem un kas tieši skar prasītāju.

58 Attiecībā uz jēdzienu "reglamentējoši akti" no LESD 263. panta ceturtās daļas trešās daļas izriet, ka tam ir ierobežotāka piemērojamība nekā jēdzienam "tiesību akti", kas LESD 263. panta ceturtās daļas pirmajā un otrajā daļā ir izmantots, lai apzīmētu cita veida pasākumus, kuru atcelšanu var lūgt fiziskās un juridiskās personas. Šis pirmais minētais jēdziens, kā pārsūdzētā rīkojuma 43. punktā pamatoti ir norādījusi Vispārējā tiesa, nevar attiekties uz visiem vispārpiemērojamiem aktiem, bet ir attiecināms uz ierobežotāku šāda veida tiesību aktu kategoriju. Ar pretēju interpretāciju tiktu atņemta jēga nošķirumam, kas LESD 263. panta ceturtās daļas otrajā un trešajā daļā ir paredzēts attiecībā uz jēdzieniem "tiesību akti" un "reglamentējoši akti".

59 Tāpat ir jānorāda, ka LESD 263. panta ceturtajā daļā ir pilnībā pārņemts Līguma projekta par Konstitūciju Eiropai III-365. panta 4. punkta saturs. No šā pēdējā minētā noteikuma *travaux préparatoires* izriet, ka, kaut arī EKL 230. panta ceturtās daļas grozījumu mērķis bija paplašināt prasības par tiesību akta atcelšanu pieņemamības nosacījumus attiecībā uz fiziskām un juridiskām personām, EKL 230. panta ceturtajā daļā paredzētie pieņemamības nosacījumi, kas ir attiecināmi uz leģislatīviem aktiem, tomēr nebija jāgroza. Līdz ar to termina "reglamentējoši akti" izmantošana šā noteikuma grozījumu projektā ļāva apzīmēt to aktu kategoriju, par kuriem turpmāk varēs celt prasību par tiesību akta atcelšanu ar mazāk stingriem nosacījumiem nekā iepriekš, tajā pašā laikā saglabājot "ierobežotu pieeju attiecībā uz privātpersonu celtajām prasībām par leģislatīviem aktiem (saistībā ar ko joprojām ir piemērojams nosacījums par "tiešu un individuālu skaršanu")" (skat. it īpaši Eiropas Konventa sekretariāta 2003. gada 25. marta Galīgo ziņojumu par diskusiju par Tiesas darbību, CONV 636/03, 22. punkts, un Prezidija 2003. gada 12. maija pavadvēstuli Konventam, CONV 734/03, 20. lpp.).

60 Šādos apstākļos ir jāsecina, ka EKL 230. panta ceturtajā daļā paredzēto fizisko un juridisko personu tiesību celt prasību grozījumu mērķis bija ļaut šīm personām celt prasību par vispārpiemērojamu aktu, izņemot leģislatīvus aktus, atcelšanu ar ne tik stingriem nosacījumiem.

61 Tādējādi Vispārējā tiesa ir pamatoti secinājusi, ka LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzētais jēdziens "reglamentējoši akti" neietver leģislatīvus aktus.

62 Līdz ar to pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

Par pirmā pamata otro daļu

– Lietas dalībnieku argumenti

63 Pirmā pamata otrajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdas tiesību piemērošanā, izvērtējot, vai apstrīdētā regula ir tos skārusi tieši un individuāli.

64 Attiecībā uz nosacījumu par to, ka tiesību aktam, kura atcelšana tiek lūgta, [attiecīgā persona] ir jāskar tieši, apelācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, atzīdama, ka apstrīdētā regula ir tieši skārusi tikai četrus apelācijas sūdzības iesniedzējus, kuri nodarbojas ar izstrādājumu no roņiem laišanu Eiropas Savienības tirgū. Pārsūdzētā rīkojuma 82. punktā, kurā ir aplūkota *K. Aariak* situācija, Vispārējā tiesa esot secinājusi, ka apstrīdētā regula ir tieši skārusi vienīgi tos apelācijas sūdzības iesniedzējus, kuri nodarbojas ar citu izstrādājumu no roņiem, nevis ar inuītu interesēs paredzētā izņēmumā ietilpstošu izstrādājumu laišanu tirgū. Tomēr tam, vai izstrādājumiem, kurus *K. Aariak* laiž tirgū, ir vai nav piemērojams kāds no izņēmumiem, nav nekādas nozīmes, lai varētu atzīt, ka viņu šī regula ir skārusi tieši. Vispārējā tiesa tādējādi esot pievienojusi papildu elementu tiešas skaršanas nosacījumam.

65 Attiecībā uz nosacījumu par to, ka tiesību aktam, kura atcelšana tiek lūgta, ir jāskar individuāli, apelācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, veicot šā nosacījuma šauru interpretāciju. Dalībvalstis esot vēlējušās grozīt EKL 230. panta ceturto daļu, lai pēc iepriekš minēto spriedumu lietā *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome un lietā Komisija/*Jégo-Quéré* pasludināšanas paplašinātu prasības pieņemamības nosacījumus attiecībā uz fiziskām un juridiskām personām. Ņemot vērā šo attīstību, Tiesai būtu jāpārskata individuālas skaršanas nosacījuma šaurā interpretācija, kas tika ieviesta ar iepriekš minēto spriedumu lietā *Plaumann* /Komisija. Ja Tiesa piemērotu kritēriju par "būtisku nelabvēlīgu ietekmi", ko apstrīdētā regula ir radījusi attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju interesēm, kā to savu secinājumu, kas sniegti lietā, kurā tika pasludināts iepriekš minētais spriedums lietā *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, 60. punktā ierosinājis ģenerāladvokāts Dž. Džeikobss [*G. Jacobs*], tā secinātu, ka šī regula ir individuāli skārusi apelācijas sūdzības iesniedzējus šajā lietā.

66 Parlaments, Padome, kā arī Komisija uzskata, ka ar Lisabonas līgumu nav grozīts to nosacījumu saturs, saskaņā ar kuriem tiesību aktam, kura atcelšana tiek lūgta, ir jāskar tieši un individuāli. Nedz Līgumā, nedz *travaux préparatoires* neesot nekādas norādes par to, ka būtu nepieciešams grozīt šajā jautājumā pastāvošo judikatūru. Vispārējā tiesa, nepieļaudama kļūdu tiesību piemērošanā, esot interpretējusi šos nosacījumus tāpat kā pirms šī līguma spēkā stāšanās.

67 Padome turklāt uzskata, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju apgalvojumi attiecībā uz to, kas būtu jāsaprot ar individuālu skaršanu, praksē nozīmē, ka ikviena persona, kuru ir tieši skāris tiesību akts, kura atcelšanu tā lūdz, ir uzskatāma arī par individuāli skartu ar šo tiesību aktu. Līdz ar to reglamentējošo aktu un leģislatīvo aktu nošķiršana faktiski zaudētu jebkādu nozīmi.

– Tiesas vērtējums

68 Pirmā pamata otrajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzēji būtībā apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatīdama, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji neatbilst LESD 263. panta ceturtās daļas otrajā daļā paredzētajiem nosacījumiem, lai varētu celt prasību atcelt tiesību aktu, jo apstrīdētā regula nav tos skārusi tieši un individuāli.

69 Attiecībā uz nosacījumu par to, ka tiesību aktam, kura atcelšana tiek lūgta, ir jāskar individuāli, ir jānorāda, ka, kaut arī apelācijas sūdzības iesniedzēji nav apgalvojuši, ka Vispārējā tiesa ir kļūdaini piemērojusi vērtējuma kritērijus, kas attiecībā uz šo pieņemamības nosacījumu izriet no Tiesas

pastāvīgās judikatūras kopš iepriekš minētā sprieduma lietā *Plaumann*/Komisija pasludināšanas, tie ir tieši lūguši Tiesai pārskatīt šos vērtējuma kritērijus un aizstāt tos ar "būtiskas nelabvēlīgas ietekmes" kritēriju.

70 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka LESD 263. panta ceturtās daļas otrā daļa, kā jau konstatēts šā sprieduma 55. punktā, atbilst EKL 230. panta ceturtajai daļai. Šā noteikuma formulējums nav ticis grozīts. Turklāt nekas neļauj uzskatīt, ka Lisabonas līguma autori būtu vēlējušies grozīt EKL 230. panta ceturtajā daļā paredzētos pieņemamības nosacījumus. Tāpat no *travaux préparatoires* saistībā ar Līguma projekta par Konstitūciju Eiropai III-365. panta 4. punktu izriet, ka šo nosacījumu piemērojamība nebūtu jāgroza (skat. it īpaši Eiropas Konventa sekretariāta 2003. gada 25. marta Galīgo ziņojumu par diskusiju par Tiesas darbību, CONV 636/03, 23. punkts).

71 Šādos apstākļos ir jāsecina, ka ar Lisabonas līgumu nav grozīts nosacījuma par individuālu skaršanu ar tiesību aktu, kura atcelšana tiek lūgta, saturs, kā to savā pastāvīgajā judikatūrā kopš iepriekš minētā sprieduma lietā *Plaumann*/Komisija pasludināšanas ir interpretējusi Tiesa. Līdz ar to ir jākonstatē, ka Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, piemērojot šajā judikatūrā paredzētos vērtējuma kritērijus.

72 Saskaņā ar šo judikatūru fiziskas vai juridiskas personas atbilst individuālas skaršanas nosacījumam tikai tad, ja apstrīdētais akts tās skar tām raksturīgu īpašu pazīmju dēļ vai tādu faktisko apstākļu dēļ, kas tās atšķir no visām citām personām, un tādējādi tās individualizē tieši tāpat kā lēmuma adresātu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Plaumann*/Komisija; 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-298/00 P Itālija/Komisija, *Recueil*, I-4087. lpp., 36. punkts, kā arī 2011. gada 9. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-71/09 P, C-73/09 P un C-76/09 P *Comitato "Venezia vuole vivere"*/Komisija, Krājums, I-4727. lpp., 52. punkts).

73 Šajā lietā Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 88.–93. punktā nenoliedzami ir vienīgi izvērtējusi, vai apstrīdētā regula ir individuāli skārusi četrus apelācijas sūdzības iesniedzējus LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē, ciktāl pārējos apelācijas sūdzības iesniedzējus apstrīdētā regula jebkurā gadījumā nebija tieši skārusi šī paša noteikuma izpratnē. Tomēr ir jākonstatē, ka apstrīdētā regula nav individualizējusi nevienu no apelācijas sūdzības iesniedzējiem tieši tāpat kā lēmuma adresātu pastāvīgās judikatūras kopš iepriekš minētā sprieduma lietā *Plaumann*/Komisija pasludināšanas izpratnē. Būtībā apstrīdētajā regulā paredzētais aizliegums laist tirgū no roņiem iegūtus izstrādājumus ir formulēts vispārīgi un ir piemērojams pilnīgi visiem saimnieciskās darbības subjektiem, kuri ietilpst tās piemērošanas jomā.

74 Šādos apstākļos nav jāizvērtē, vai Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatīdama, ka apstrīdētā regula ir tieši skārusi tikai tos apelācijas sūdzības iesniedzējus, kuri nodarbojas ar izstrādājumu no roņiem pārstrādi un/vai tirdzniecību, kuru piegādi veic gan inuītu, gan citu tautību izcelsmes mednieki un traperi, jo iespējamā šajā ziņā pieļautā kļūda tiesību piemērošanā neietekmētu lietas iznākumu un pārsūdzētā rīkojuma rezolutīvo daļu.

75 Jau no paša LESD 263. panta ceturtās daļas formulējuma, kā arī pastāvīgās judikatūras izriet, ka fiziska vai juridiska persona var celt prasību atcelt tiesību aktu, kas nav nedz tai adresēts akts, nedz reglamentējošs akts, tikai tad, ja šis akts to skar ne vien tieši, bet arī individuāli (attiecībā uz EKL 230. pantu skat. 2004. gada 30. marta spriedumu lietā C-167/02 P *Rothley* u.c./Parlaments, *Recueil*, I-3149. lpp., 25. punkts un tajā minētā judikatūra).

76 Līdz ar to, tā kā nosacījumi par tiešu un individuālu skaršanu ar tiesību aktu, kura atcelšana tiek lūgta, ir kumulatīvi, tas, ka prasītājs neatbilst vienam no šiem nosacījumiem, nozīmē, ka prasība atcelt tiesību aktu, ko tas ir cēlis attiecībā uz šo tiesību aktu, ir atzīstama par nepieņemamu.

77 Ņemot vērā iepriekš minēto, pirmā pamata otrā daļa ir jānoraida kā nepamatota un līdz ar to ir jānoraida arī pirmais pamats kopumā.

Par otro pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

78 Otrajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, konkrēti un detalizēti neatbildēdama uz to apsvērumu 53.–57. punktā norādītajiem argumentiem attiecībā uz iebildēm par nepieņemamību, saskaņā ar kuriem tikai plaša LESD 263. panta ceturtās daļas interpretācija būtu atbilstoša Hartas 47. pantam, kā arī ECPAK 6. un 13. pantam.

79 Turklāt pārsūdzētā rīkojuma 51. punktā izdarītais secinājums, atbilstoši kuram nosacījumi, ar kādiem var celt prasību par regulu, "ir tieši paredzēti" LESD 263. panta ceturtajā daļā, esot pretrunā nepieciešamībai veikt šā noteikuma gramatisku, vēsturisku un teleoloģisku interpretāciju. Tā kā Vispārējā tiesa ir veikusi šādu padziļinātu LESD 263. panta ceturtās daļas interpretāciju, tā nevarēja noraidīt apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentus, vienkārši paziņojot, ka tiesību celt prasību nosacījumi ir "tieši paredzēti".

80 Parlaments, Padome un Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pietiekamā apmērā atbildējusi uz apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentiem. Vispārējai tiesai neesot bijis pienākuma izdarīt atsevišķus apsvērumus attiecībā uz ECPAK 6. un 13. pantu, jo šiem pantiem un Hartas 47. pantam esot identiska nozīme un piemērojamība. Parlaments ir piebildis, ka Vispārējai tiesai nebija pienākuma detalizēti atbildēt uz apelācijas sūdzības iesniedzēju apgalvojumiem, jo tā pārsūdzētā rīkojuma iepriekšējos punktos citu iemeslu dēļ jau bija noraidījusi apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzīto LESD 263. panta ceturtās daļas interpretāciju. Padome turklāt ir norādījusi, ka, kaut arī Vispārējā tiesa nav detalizēti izvērtējusi Hartas 47. pantu, pienākums norādīt pamatojumu ir ticis ievērots, izdarot atsauci uz pašas Tiesas judikatūru, no kuras skaidri izrietot, ka Savienības tiesa nevar neņemt vērā LESD 263. pantā paredzētos nosacījumus.

Tiesas vērtējums

81 Nav strīda par to, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 51. punktā ir atbildējusi uz apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentāciju saistībā ar pamattiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kas bija ietverta to apsvērumu saistībā ar Parlamenta un Padomes izvirzīto iebildi par nepieņemamību 53.–57. punktā. Vispārējā tiesa, pamatojoties uz Tiesas judikatūru, nosprieda, ka Savienības tiesa, nepārsniedzot savas pilnvaras, nevar interpretēt nosacījumus, ar kādiem privātpersona var celt prasību par regulu, tādā veidā, ka šie Līgumā tieši paredzētie nosacījumi netiek ņemti vērā, tai skaitā ievērojot efektīvu tiesību aizsardzības tiesā principu.

82 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Vispārējai tiesai nebija pienākuma sniegt izsmeļošu un detalizētu visas lietas dalībnieku sniegtās argumentācijas izklāstu. Saskaņā ar šo judikatūru Vispārējās tiesas pamatojums var tikt izteikts netieši ar nosacījumu, ka tas ļauj ieinteresētajām personām zināt iemeslus, kuru dēļ ir tikuši pieņemti attiecīgie pasākumi, un kompetentajai tiesai uzskatīt, ka tās rīcībā ir pietiekama informācija pārbaudes veikšanai (skat. 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā C-385/07 P *Der Grüne Punkt - Duales System Deutschland*/Komisija, Krājums, I-6155. lpp., 114. punkts un tajā minētā judikatūra).

83 Šādos apstākļos to, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā rīkojuma 51. punktā nav tieši minējusi ECPAK 6. un 13. pantu, uz kuriem bija norādījuši apelācijas sūdzības iesniedzēji, un nav detalizēti izvērtējusi visu to argumentāciju, nevar uzskatīt par pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi.

84 Tas pats attiecas uz to, ka Vispārējā tiesa šajā pašā punktā ir secinājusi, ka tā nevar neņemt vērā nosacījumus, ar kādiem var tikt celta prasība par regulu un kas "ir tieši paredzēti" LESD 263. panta ceturtajā daļā, kaut arī tā ir veikusi gramatisku, vēsturisku un teleoloģisku šā noteikuma interpretāciju.

Vispārējā tiesa ir izvērtējusi LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzētā jēdziena "reglamentējoši akti" piemērojamību, veicot tradicionālu interpretāciju saskaņā ar Savienības tiesībās atzītajām interpretācijas metodēm. Šāda pieeja neietekmē to, ka minētais jēdziens ir LESD 263. panta ceturtajā daļā tieši paredzēts pieņemamības nosacījums, kuram ir jāatbilst fizisku un juridisku personu celtajām prasībām par tiesību akta atcelšanu, un nenozīmē, ka Vispārējās tiesas pamatojums ir pretrunīgs.

85 No iepriekš minētā izriet, ka apelācijas sūdzības otrais pamats nav pamatots.

Par trešo pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

86 Trešajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka ar Vispārējās tiesas veikto LESD 263. panta ceturtās daļas interpretāciju tiek pārkāpts Hartas 47. pants, kā arī ECPAK 6. un 13. pants. Vispārējā tiesa savā 2002. gada 3. maija spriedumā lietā T-177/01 *Jégo-Quéré*/Komisija (*Recueil*, II-2365. lpp.) esot konstatējusi, ka Savienības tiesas veiktu tiešo prasību pieņemamības nosacījumu šauru interpretāciju nevar uzskatīt par tādu, kas fiziskām un juridiskām personām garantē tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, ļaujot tām apstrīdēt vispārpiemērojamu aktu, kas tieši skar to tiesisko situāciju, tiesiskumu.

87 Pārsūdzētajā rīkojumā veiktā LESD 263. panta ceturtās daļas interpretācija radot pat zināmu regresu salīdzinājumā ar pirms Lisabonas līguma spēkā stāšanās pastāvošo situāciju. Pirms šī līguma spēkā stāšanās Savienības tiesas būtu piemērojušas materiāltiesisku kritēriju, lai noteiktu fizisku un juridisku personu tiesības celt prasību atcelt tiesību aktu, kamēr šobrīd tiekot piemērots tīri formāls kritērijs.

88 Parlaments, Padome, kā arī Komisija uzskata, ka apelācijas sūdzības iesniedzējiem ir nodrošināta efektīva tiesību aizsardzību tiesā, jo tiem ir tiesības celt prasību par Regulu Nr. 737/2010, kas esot apstrīdētās regulas īstenošanas akts un ko tie jau esot apstrīdējuši lietā T-526/10 *Inuit Tapiriit Kanatami* u.c./Komisija, kurā 2013. gada 25. aprīlī tika pasludināts spriedums, ļaujot tiem izvirzīt tos pašus argumentus pēc būtības kā tos, ko tie šajā lietā bija izvirzījuši Vispārējā tiesā. Turklāt, atsaucoties uz paskaidrojumiem saistībā ar Hartas 47. pantu, Padome un Komisija apgalvo, ka šā panta mērķis neesot grozīt Līgumā paredzēto pārbaudes tiesā sistēmu, it īpaši noteikumus par tiešo prasību pieņemamību.

Tiesas vērtējums

89 Trešajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēji būtībā apgalvo, ka ar Vispārējās tiesas veikto LESD 263. panta ceturtās daļas interpretāciju tiek pārkāpts Hartas 47. pants, ciktāl tā ļauj fiziskām un juridiskām personām celt prasību atcelt Savienības leģislatīvos aktus tikai tādā gadījumā, ja šie akti skar tās tieši un individuāli LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē.

90 Vispirms ir jāatgādina, ka par Savienības tiesību sistēmas ievērošanu, kā tas izriet no LES 19. panta 1. punkta, rūpējas Tiesa un dalībvalstu tiesas (šajā ziņā skat. 2011. gada 8. marta atzinumu 1/09, Krājums, I-1137. lpp., 66. punkts).

91 Turklāt Savienība ir tiesiska Savienība, kurā to iestāžu aktu atbilstība tostarp Līgumiem, vispārīgiem tiesību principiem, kā arī pamattiesībām tiek pārbaudīta (šajā ziņā skat. 2010. gada 29. jūnija spriedumu lietā C-550/09 *E* un *F*, Krājums, I-6213. lpp., 44. punkts).

92 Šim mērķim ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 263. un 277. pantu, no vienas puses, un tā 267. pantu, no otras puses, ir izveidota pilnīga tiesību aizsardzības līdzekļu un procedūru sistēma, kuras mērķis ir nodrošināt Savienības tiesību aktu tiesiskuma pārbaudi, to uzticot Savienības tiesai

(skat. 1986. gada 23. aprīļa spriedumu lietā 294/83 *Les Verts*/Parlaments, *Recueil*, 1339. lpp., 23. punkts; iepriekš minētos spriedumus lietā *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, 40. punkts; lietā *Reynolds Tobacco* u.c./Komisija, 80. punkts, kā arī 2012. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-59/11 *Association Kokopelli*, 34. punkts).

93 Līdz ar to fiziskas vai juridiskas personas, kas LESD 263. panta ceturtajā daļā minēto pieņemamības nosacījumu dēļ nevar tieši apstrīdēt vispārpiemērojamus Savienības tiesību aktus, ir aizsargātas pret šo aktu piemērošanu attiecībā uz tām. Ja minēto tiesību aktu ieviešana ir Savienības iestāžu ziņā, šīs personas var celt tiešu prasību Savienības tiesā par piemērošanas aktiem, ievērojot LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzētos nosacījumus, un atbilstoši LESD 277. pantam – savas prasības pamatošanai atsaukties uz attiecīgā vispārīgā tiesību akta prettiesiskumu. Ja šī ieviešana ir dalībvalstu ziņā, tās var norādīt uz attiecīgā Savienības tiesību akta spēkā neesamību valsts tiesās un likt tām atbilstoši LESD 267. pantam šajā ziņā vērsties Tiesā ar prejudiciāliem jautājumiem (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Les Verts*/Parlaments, 23. punkts).

94 Šajā ziņā ir jāprecizē, ka indivīdiem valsts tiesvedības ietvaros ir tiesības apstrīdēt tiesā jebkura lēmuma vai kāda cita tāda valsts tiesību akta tiesiskumu, kas saistīts ar vispārpiemērojama Savienības tiesību akta piemērojamību attiecībā uz tiem, norādot uz tā spēkā neesamību (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, 42. punkts, kā arī lietā *E* un *F*, 45. punkts).

95 No tā izriet, ka prejudiciālo nolēmumu lūgumi spēkā esamības izvērtēšanai, tāpat kā prasības atcelt tiesību aktu, ir Savienības tiesību aktu pārbaudes metode (skat. 1991. gada 21. februāra spriedumu apvienotajās lietās C-143/88 un C-92/89 *Zuckerfabrik Süderdithmarschen* un *Zuckerfabrik Soest*, *Recueil*, I-415. lpp., 18. punkts, kā arī 2005. gada 6. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-453/03, C-11/04, C-12/04 un C-194/04 *ABNA* u.c., Krājums, I-10423. lpp., 103. punkts).

96 Šajā ziņā ir jāatgādina – ja valsts tiesa uzskata, ka viens vai vairāki lietas dalībnieku norādītie Savienības tiesību akta spēkā neesamības pamati vai, ja tāds būtu gadījums, pamati, kas konstatēti pēc tiesas ierosmes, ir pamatoti, tai ir pienākums apturēt tiesvedību un vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu akta spēkā esamības novērtēšanai, ciktāl Tiesai vienīgajai ir kompetence konstatēt Savienības tiesību akta spēkā neesamību (2006. gada 10. janvāra spriedums lietā C-344/04 *IATA* un *ELFAA*, Krājums, I-403. lpp., 27. un 30. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

97 Ņemot vērā Hartas 47. pantā paredzēto aizsardzību, ir jānorāda, ka šā panta mērķis nav grozīt Līgumā paredzēto pārbaudes tiesā sistēmu, it īpaši noteikumus par Savienības tiesā celto tiešo prasību pieņemamību, kā tas izriet arī no paskaidrojumiem saistībā ar šo 47. pantu, kas atbilstoši Līguma par Eiropas Savienību 6. panta 1. punkta trešajai daļai un Hartas 52. panta 7. punktam ir jāņem vērā, to interpretējot (skat. 2013. gada 22. janvāra spriedumu lietā C-283/11 *Sky Österreich*, 42. punkts, kā arī 2013. gada 18. jūlija spriedumu lietā C-426/11 *Alemo-Herron* u.c., 32. punkts).

98 Līdz ar to LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzētie pieņemamības nosacījumi ir jāinterpretē, ņemot vērā pamattiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, tomēr neizslēdzot minētajā līgumā tieši paredzētos nosacījumus (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, 44. punkts, un lietā Komisija/*Jégo-Quéré*, 36. punkts).

99 Attiecībā uz valstu tiesu lomu, kas ir minēta šā sprieduma 90. punktā, ir jāatgādina, ka valstu tiesas sadarbībā ar Tiesu pilda tām kopīgi uzticētu uzdevumu, lai nodrošinātu, ka Līgumu piemērošanā un interpretēšanā tiek ievērots tiesiskums (iepriekš minētais atzinums 1/09, 69. punkts).

100 Līdz ar to dalībvalstīm ir jāizveido tāda tiesību aizsardzības līdzekļu un procedūru sistēma, kas nodrošina tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā ievērošanu (iepriekš minētie spriedumi lietā *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, 41. punkts, un lietā Komisija/*Jégo-Quéré*, 31. punkts).

101 Šis dalībvalstu pienākums ir atkārtoti apstiprināts Līguma par Eiropas Savienību 19. panta 1. punkta otrajā daļā, saskaņā ar kuru dalībvalstis "nodrošina tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir pietiekami efektīvas tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības".

102 Šajā ziņā, ja attiecīgajā jautājumā nav Savienības tiesiskā regulējuma, katras dalībvalsts tiesību sistēmā, ievērojot no šā sprieduma 100. un 101. punkta izrietošās prasības, kā arī efektivitātes un līdzvērtīguma principus, ir jānosaka kompetentās tiesas un jāparedz procesuāli noteikumi prasībām, kas paredzētas, lai aizsargātu tiesības, kuras attiecīgajām personām ir noteiktas Savienības tiesībās (šajā ziņā skat. it īpaši 2008. gada 15. aprīļa spriedumu lietā C-268/06 *Impact*, Krājums, I-2483. lpp., 44. punkts un tajā minētā judikatūra; 2010. gada 26. janvāra spriedumu lietā C-118/08 *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, Krājums, I-635. lpp., 31. punkts, kā arī 2010. gada 18. marta spriedumu apvienotajās lietās no C-317/08 līdz C-320/08 *Alassini* u.c., Krājums, I-2213. lpp., 47. un 61. punkts).

103 Attiecībā uz tiesību aizsardzības līdzekļiem, kas ir jāparedz dalībvalstīm, ir jānorāda, ka, lai gan ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību ir ieviestas vairākas tiešās prasības, ko attiecīgā gadījumā fiziskas un juridiskas personas var celt Savienības tiesās, nedz Līgumā par Eiropas Savienības darbību, nedz Līguma par Eiropas Savienību 19. pantā nav paredzēts, ka Savienības tiesību ievērošanas nodrošināšanai valstu tiesās ir jārada jauni tiesību aizsardzības līdzekļi papildus tiem, kas jau bija pieejami valstu tiesībās (2007. gada 13. marta spriedums lietā C-432/05 *Unibet*, Krājums, I-2271. lpp., 40. punkts).

104 Citādi būtu tikai tādā gadījumā, ja no attiecīgās valsts tiesību sistēmas kopumā izrietētu, ka nepastāv tiesību aizsardzības līdzekļi, kurus izmantojot varētu kaut vai pakārtoti nodrošināt to tiesību aizsardzību, kuras attiecīgajām personām izriet no Savienības tiesībām, vai arī ja vienīgā attiecīgo personu iespēja piekļūt tiesai būtu izdarīt tiesību pārkāpumu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Unibet*, 41. un 64. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

105 Attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentu, saskaņā ar kuru Vispārējās tiesas veiktā LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzētā jēdziena "reglamentējoši akti" interpretācija radot nepilnības saistībā ar tiesību aizsardzību tiesā un neesot saderīga ar Hartas 47. pantu, ciktāl tās sekas esot tādas, ka visi leģislatīvie akti praktiski tiekot atbrīvoti no tiesas pārbaudes, ir jākonstatē, ka Hartas 47. pantā paredzētā aizsardzība nepieprasa, lai attiecīgajai personai attiecībā uz Savienības leģislatīvajiem aktiem būtu beznosacījuma tiesības celt prasību atcelt tiesību aktu tieši Savienības tiesā.

106 Visbeidzot nedz šīs pamattiesības, nedz Līguma par Eiropas Savienību 19. panta 1. punkta otrā daļa neparedz, ka attiecīgajai personai ir jābūt tiesībām celt prasību par šādiem tiesību aktiem galvenokārt valstu tiesās.

107 Šādos apstākļos trešais pamats ir noraidāms kā nepamatots.

Par ceturto pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

108 Ceturtajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēji ir norādījuši uz pierādījumu sagrozīšanu. Šajā ziņā tie apgalvo, ka Vispārējā tiesa vairākās vietās ir sagrozījusi to argumentus attiecībā uz to, kādā mērā LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzētais jēdziens "reglamentējoši akti" ietver leģislatīvus aktus. It īpaši Vispārējā tiesa esot sajaukusi to izvirzītos argumentus ar Parlamenta un Padomes argumentiem. Tādējādi secinājumā, kuru esot izdarījusi Vispārējā tiesa, esot pieļautas vairākas acīmredzamas kļūdas vērtējumā, tāpēc Tiesai būtu jāatceļ pārsūdzētais rīkojums vismaz tajā daļā, kas attiecas uz šī jēdziena "reglamentējoši akti" interpretāciju, un pašai jāizvērtē apelācijas sūdzības iesniedzēju šajā ziņā izvirzītie argumenti.

109 Parlaments uzskata, ka šis pamats ir acīmredzami nepieņemams. Patiesībā apelācijas sūdzības iesniedzēji vēloties panākt pirmajā instancē izvirzīto argumentu pārskatīšanu. Katrā ziņā šis pamats esot nepamatots, jo Vispārējā tiesa neesot kļūdaini interpretējusi apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzītos argumentus. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēji neesot pierādījuši, ka iespējamās kļūdas ir ietekmējušas Vispārējās tiesas secinājumu, saskaņā ar kuru apstrīdētā regula nav "reglamentējošs akts" LESD 263. panta izpratnē.

110 Padome un Komisija uzskata, ka šis pamats ir jānoraida, jo apelācijas sūdzības iesniedzēji nav norādījuši tos faktiskos vai tiesību elementus, kurus Vispārējā tiesa varētu būt sagrozījusi.

Tiesas vērtējums

111 Ceturtajā pamatā apelācijas sūdzības iesniedzēji būtībā apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir sagrozījusi atsevišķus to Vispārējā tiesā izvirzītos argumentus, un ar šo pamatu mēģina apstrīdēt Vispārējās tiesas secinājumu, saskaņā ar kuru jēdziens "reglamentējoši akti" LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē neietver leģislatīvus aktus.

112 Šajā gadījumā tomēr ir jākonstatē, kā tas izriet no šā sprieduma 61. punkta, ka Vispārējā tiesa ir pamatoti nospriedusi, ka jēdziens "reglamentējoši akti" neietver leģislatīvus aktus. Tādējādi, pat ja Vispārējā tiesa būtu sagrozījusi noteiktus apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentus, šī sagrozīšana neietekmētu pārsūdzētā rīkojuma rezolutīvo daļu un līdz ar to nevar būt pamats šī rīkojuma atcelšanai.

113 Šādos apstākļos ceturtais pamats ir jānoraida.

114 No visa iepriekš minētā izriet, ka, tā kā neviens no apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzītajiem pamatiem nav ticis apmierināts, apelācijas sūdzība ir pilnībā jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

115 Atbilstoši Reglamenta 184. panta 2. punktam, ja apelācija sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem.

116 Atbilstoši šī reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Ja persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē un kas pati nav iesniegusi apelācijas sūdzību, piedalās tiesvedībā Tiesā, Tiesa saskaņā ar minētā 184. panta 4. punktu var nolemt, ka tā savus tiesāšanās izdevumus sedz pati. Atbilstoši Reglamenta 140. panta 1. punktam, kurš saskaņā ar šī reglamenta 184. panta 1. punktu arī ir piemērojams apelācijas tiesvedībā, dalībvalstis un iestādes, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

117 Tā kā Parlaments un Padome ir lūguši piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā spriedums tiem ir nelabvēlīgs, apelācijas sūdzības iesniedzējiem jāpiespriež segt savus, kā arī atlīdzināt Parlamenta un Padomes ar apelācijas tiesvedību saistītos tiesāšanās izdevumus.

118 Komisija kā persona, kas iestājusies lietā Vispārējā tiesā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) apelācijas sūdzību noraidīt;

2) ***Inuit Tapiriit Kanatami, Nattivak Hunters and Trappers Association, Pangnirtung Hunters' and Trappers' Association, Jaypootie Moesesie, Allen Kooneeliusie, Toomasie Newkingnak, David Kuptana, Karliin Aariak, Canadian Seal Marketing Group, Ta Ma Su Seal Products Inc., Fur Institute of Canada, NuTan Furs Inc., GC Rieber Skinn AS, Inuit Circumpolar Council Greenland* (*ICC-Greenland*), *Johannes Egede* un *Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat* (*KNAPK*) sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Parlamenta un Eiropas Savienības Padomes tiesāšanās izdevumus;**

3) **Eiropas Komisija sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.**

[Paraksti]